

מסורת הש"ס

(א) תמורה ל: ע"ז כד... (ב) נ"ח מנן... (ג) חילין... (ד) נשיתיה... (ה) ע"ז... (ו) נשיתיה... (ז) נשיתיה... (ח) נשיתיה... (ט) נשיתיה... (י) נשיתיה...

מוסף רש"י

ולד הנוגחת אסור. פרה שנתה ישראל כשהיא מעוברת ומה. ולזה סבול לקרן, היא וולדה גבול. ונחש שנתה בעד אחד או ע"פ כעלם שהיה מעוברת ויהי עדים כדכר א"ט נשיתיה ואחרים כדכר הדין מן האין להוליד את המוקנה, ומן האין ויהי ימיה להוליד את הנחש ע"ז כד. זה וזה גורם. הכר שנתה על כנתה זו והיא גרמה לאסור שבה, והיא גרמה לאסור והיא, לאכיז מותר ואמי מקרה ומותרו כ"ו.

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

פ.

עין משפט
גר מצוה

כ"ד א מ"י פ"ד מלכות
רובת הלכה ו סמ
לארן קמ"ג:
כ"ד ב מ"י פ"ח מהל' מקו
ממון הלכה י:
כ"ד ג ד מ"י ע"ש הלכה יז
י:
כ"ד ה מ"י ע"ש הלכה יז
וסי' מהל' איסורי
מוכת הלכה יג יג:

הקבוע למוכת כדל"ה הם אבל בעלמא אמרינן לניכשנייהו דניניין ומטעם זה היה אומר רבינו תם דנראה להמיר דרוסת האבא ברוב דמעשים בכל יום דזאבים טורפין שה מן העדר דרועה מזיל הנהמה ושרינן לה אפי"ג דבעלי חיים חשיבי וכן ברוב עופות דרוסין אווין ותרנגולין דמוחזין והיבא דמתערב

ברובא דחייבין דפטרין אפילו נידי ולא אמרינן כל דפריש מרובא פריש לאו פטורין דמישטרו בהנאה קאמר אלא פטורין דלא אטרמיהו כי דינא להורגם דכמימת בעלים כך מימת השור ועוד דלא לימי לאחלופי בחדם דנחלם כולי עלמא לא פליגי דפטיירי מדע דלריי יהודה אמאי כונסין אותן לכיפה ועבדו עבדו פליגי ומתקלקל חזירו וכיפמו דלרעה ליערפליהו בקופין וליקביריהו אלא ודאי אמי לאחלופי בחדם ועבדו היכירא ליה ולא לרבנן עבדו היכירא דפטרין ליה ולא חיישינן לתקלה אבל בנמתיי דזכריה חיישינן לתקלה טפי דאיכא כמה ספק איסורין לפי שהן מוקדשין כגון ורוב על גבי השור ובא חזירו ורוב (קדושין דף טו.) ומסיבה על גבי ראש גדי וטלה וחלז מוקדשין על גבי מכתו דשרי בשור הנסקל לפי שאינו דרך הנאחזו (פסחים דף ק"ג.) ועוד דאיכא איסור מעילה דהודו במעילה בנמיה הלכך כולן ימותו ואל תממה כיון דאיסורי הנאה נינהו הני דשמעתין אמאי לא מקינו בהו רבנן מימה וזקיקו להורגן וכי זקיקו ב"ד להרוג כל איסורי הנאה הרי האבא והארי דמוקי לה ר"ל(י) והוא שהמחו ואסורין כהנאה ולא מקינו להו מימה אלא אמרו כל הקודם להורגן וזה ופרקי רבא היינו דקתני עלה אפילו אבא חלפתא ביניהן אלא אמר רבא שנים כ"ו ואפילו אבא חלפתא דלא תלין ביה שהרג אבל בשוורים אותן שיש לתלות בהן שהרגו חייבין ומשום יזכרת הרע מקרבך ועוד אומר ר"ת דשור הנסקל אינו נאסר מחיים ופי' דכולה הייא שמעתא (ד) דממשמע שנאמר סקול יסקל איני יודע שהיא נבילה ונבילה אסורה בנפילה מוכחת כן וסוגיא דפ"ג דקדושין (דף טו.) כל שפור טהורה לרבות את המשולחת וזה אשר לא תחלו לרבות את השחוטתו ופרקי ואיפוך אבא ומשני לא מלינו בעלי חיים אסורין פירוט שלא יהו מותרין כשחוטן בר מאלו שזומדין והוקזו למזותן

אי הכי הא דפני עלה וכו'. בין לרש לקיש בין לשמואל קא מוסיב. או הכי דהני אחרים דמתני' דרובא חסד קאמר והאי רובא שנחשב בהוכר ולכסוף נתערב קאמר הא דתני עלה דברייתא הכי רובא שנחשב בחמרים כולן פטורין אמר רבי יוסי אפילו אבא חלפתא ביניהן כולן פטורין אמאי אפילו דקאמר ר' יוסי:

אלא אמר רבא. בשלל הוכר לבית דין קאמר כגון שנים עומדין וילא חן מביניהם ואין יודעין אי זה מהן זרקו שניהם פטורין אמר רבי יוסי אפילו אבא חלפתא ביניהם שהכל יודעין שהוא חסיד ולא זרקו לא מחייבין לאידך משום האי חזקה ובהא אפילו רבי יהודה מודה ורבי יהודה דאמר כונסין אותן לכיפה לא עלה קאי אלא הכי קאמר ת"ק וחסורי מחסרה מתני' והכי קתני שור שנגמר דינו וכו' סוקלין אותו דהא על כרחיך כולו אסירי בהנאה ואין הפסד לבעלים כסקילה הלכך סוקלין אותם כדי שתקיים מצות סקילה במחויב בה: כונסין אותן לכיפה. שא"פ לוקלין שלא להטריח ב"ד אלא כונסין אותן בחדר והם ממיים דבעב: והפניא. בניחותא: ולדה מותר. לקמן מפרש לה: ולדה אסור. דעובר דין אמו הוא וגם הוא נאסר כגמר דין אמו: והאמר רבא ולד הנוגחת אסור. בהקדמה כגון שנתה על פי עד אחד או על פי הבעלים דמתקרא לגבוה ולא להדיוט הלכך על כרחיך שמעינן מדברא דהיא דלית עדים אסור אף להדיוט ורביך לגמור דין שניהם והא ליכא למימר טעמא דת"ק דתני וולדה מותר משום דלא נגמר דינו עמה דלי בשלל נא לב"ד מאי איריא ולדה אפילו אמו נמי אס לא נגמר דינה לא מתקרא וכי איתערך מנא למייתי מותר הכי אשמעינן דלין זקוק להיבאה לב"ד קאמר ותיוגתא דרבא: אימא אס עד שלא נגמר דינה עיברה וילדה. דהיינו כגון נגיחה דין דלא היה ולד לא בשעת נגיחה ולא בשעת גמר דין ולא נזר מן האיסור דלכתי אמייה הוה שריא ולדה מותר: אס משנגמר דינה עיברה וילדה. דנולד מן האיסור אסור אפי"ג דלא הוה בשעת נגיחה ולא בשעת גמר דין: הניחא למאן דאמר. פלוגתא הוא בתמורה (דף ק"ג.) מ"א איכא

ולכך אין לאסור משולחת לומר דחל עליה איסורא לאחר שילוח ליטחט ולאוסרה בנפילה כדון שאר עופות טמאין דכתיב בקרא ופרקי (וואל') רובע ורובע דאיסורו מחיים פי' דמחיים אסור לשוחטן ולהקריבן לגבוה ומשני הני מילי לגבוה אבל להדיוט שרי והרי רובע ורובע בעדים דמחיים אסירי מחיים חל עליהן האיסור ליטחט ואס שחטן אסורין אף איני אביא משולחת ומשני רוב בעלי חיים קאמרין ואס כן דלין שור הנסקל נאסר כל זמן שהוא חי שור שלא נגמר דינו שנחשב בשוורים אחרים שנגמר דינם כולם פטורין ומותרין בנחה ובעיה ואין כאלן עיניו הדין כיון דפטורין מסקילה מיהא לכשישחטו או ימותו יהו אסורין בהנאה והא דאומר שלמי פקד ד' וה' (ב"ק דף ק"ה.) ואס דשור שנגמר דינו מכרו אינו מכור אפילו לרדיא היינו משום דאסור לענות דינו ומזוה לסקולו ועד דלין לו מכר (וואין) לו בעלים והלוקח אין יכול לזכות בו יותר משאר אדם אבל כי לא נגמר דינו מכרו מכור לשחיטה אי נמי לרדיא דמאי לערוקי לאגמא וכי שחט ליה לאחר שנגמר דינו אסור בנפילה כן נראה לר"ת וקשה דבשלי פ"ק דערבין (דף טז.) משמע דשור הנסקל נאסר מחיים גבי האשה שמתה נהנין בשערה דמפרש התם זו מיתתה אוסרתה חו גמר דינה אוסרתה יש לפרש גמר דינה כלומר מחיים חל עליה איסור שאסורה אפילו שחטה דעבדה כעין בשור חו מיתתה אוסרתה ואין עליה שום איסור מחיים יש ראייה דלא נאסר מחיים מהא דתניא במרובה (ב"ק דף ע"א.) ובפרק אלו נערוה (פמיוה דף ג.) גגג שור הנסקל וטבחו משלם תשלומי ארבעה ותמשה דברי רבי מאיר ואמאי הא לימיה במביהה וקאמר ריש לקיש התם במרובה כל שישנו בטביחה ישנו במביהה וכל שאינו בטביחה וכו' והוא הדין דכל שאינו במביהה אינו בטביחה אבל אי שרי בהנאה ניחא שיכול למוכרו לרכוב עליו עד בית הסקילה או ליהנות בו מעט עד אומה שעה או אס היה בית דין מתעללין בסקילתו ומיהו מה שאומר ר"ת דלין לו מכר ואין לו בעלים זה לא יתכן ומה שפסק ר"ת בעד שיש בו שה אחד ספק דרוסה דשרינן מטעם דכל דפריש מרובא פריש לא יתכן דיש לאסור גזירה שמא יקח מן הקבוע אלא היבא דפריש מאליו כגון בנמלא ביד נכרי אבל אם נאסר בהערות ופירש לא אמרינן מרובא פריש ואס יש בעד ספק דרוסה אפילו אחד בריבוא ימותו כולן מדע דטבעת על ע"ז שנחשבה בריבוא כולן אסורות ובפירשה אחת מהן פליגי רב וסמאל (א) אי אסרת או לא אבל בההיא גופא לא פליגי דכ"ע מודו דאסירא וכל איסורי הנאה שפירשו מתערבות אסורין ולא אמרינן מרובא פריש וטעמא גזירה שמא יקח מן הקבוע ל"ש חולין ל"ש קדשים ומיהו יש ליישב דברי ר"ת דשאני ב"ח כיון דלפטר ע"י ניכשנייהו וניניין ווא"ת ואמאי תנן ימותו לימא ירעו עד שיתחבשו שהרי כמה קדשים אמרינן בהו ירעו ולא חיישינן לתקלה ובסיפא אמר ברובע ורובע ירעו ולכשיסתאבו יפדס וישחטו ויחלו מטעם כל דפריש מרובא פריש ו"ל דלא עבדינן תקנה ברעיה כיון דלאחר רעיה נמי לא משתרי אלא מטעם כל דפריש: ואחרים באחרים ב'. הכא אין לחוש אי גרם הכי דאסר ספק ספיקא דהך ברייתא כר' יהודה אמאי ובפ' התערבות (נחיים דף ק"ג.) וסמ' מקינן דר' יהודה אסר ספק ספיקא אפילו בשאר איסורין אבל בנמתי' דכל הללמיס (ע"ז מט.) ובמס' ערלה (פ"ג מט.) לא גרסינן ואחרות באתרות מדפריך בפ' התערבות על שמואל דאסר ספק ספיקא מברייתא שמתרת ולא משכח דקאי בשמואל אלא רבי יהודה יש מפרש דמייירי שנחשבו כל האחרים באחרים דליכא אלא חד ספיקא וגרם נמי התם ואחרות באתרות וכו' ת"מ לי נתערב בפעם אחת מה לי ב' פעמים איתרין במחויב משום דליכא תרי רובי כדאיתא בפ"ק דכמותות (דף טו.) דעבי רוב העיר רובו כסיעה ושרינן אפילו בעיר קטנה ואין הולכים אחר רוב העיר גרדתא אפילו גדולה כאלטוביא: (דף טו.)

מקינו בהו רבנן מימה וזקיקו להורגן וכי זקיקו ב"ד להרוג כל איסורי הנאה הרי האבא והארי דמוקי לה ר"ל(י) והוא שהמחו ואסורין כהנאה ולא מקינו להו מימה אלא אמרו כל הקודם להורגן וזה ופרקי רבא היינו דקתני עלה אפילו אבא חלפתא ביניהן אלא אמר רבא שנים כ"ו ואפילו אבא חלפתא דלא תלין ביה שהרג אבל בשוורים אותן שיש לתלות בהן שהרגו חייבין ומשום יזכרת הרע מקרבך ועוד אומר ר"ת דשור הנסקל אינו נאסר מחיים ופי' דכולה הייא שמעתא (ד) דממשמע שנאמר סקול יסקל איני יודע שהיא נבילה ונבילה אסורה בנפילה מוכחת כן וסוגיא דפ"ג דקדושין (דף טו.) כל שפור טהורה לרבות את המשולחת וזה אשר לא תחלו לרבות את השחוטתו ופרקי ואיפוך אבא ומשני לא מלינו בעלי חיים אסורין פירוט שלא יהו מותרין כשחוטן בר מאלו שזומדין והוקזו למזותן

אלא